1938 ий 15 СЕНТЯБРЬ № 82 (466) Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе Коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

ВКП(б) ИСТОРИИ ТУНЕММАШ ДЕНЕ ВООРУЖИТЛАЛТАШ

Кызыт „Правда" ден мемнан республиканский партийный газет-шамыч ВКП(б) историйын краткий курсшым печатлаш тўҥалыныт. Тиде учебник ВКП(б) Центральный Комитетын Комиссийже да Сталин йолташын непосредственне участвоватлымыже дене составитлалтын. Мемнан партий, комсомол да чыла шемер калык Ленин-Сталин партийын кучедалме да сеҥен толмо историйжым чыла келгытше дене ончыктен пушо чапле учебникан лийныт.

Сандене чыла советский калык тиде историйым пеш кугу вниманий дене тунемаш пижын. Эрдене 5-6 часланак киоск воктене кугу черет погына, кажне шемер ВКП(б) историйым печатлыман газетым налнеже. Подписчик-шамыч почтын тӧлын шумыжым гына вучат. ВКП(б) историйым предприятийлаште, учрежденийлаште, колхозлаште, учебный заведенийлаште, моло вереат нигунам лийдыме кугу интерес дене тунемыт.

ВКП(б) историй нерген учебник-шамыч ты мартенат лиеденыт. Но нуно большевистский партийын героический историйжым келгын ончыктен пуэн огытыл. Нуно шукыж годым фактым, событийым тыгылай описатлыме дене гына серлагеныт, нине событий ден факт-шамычлан марксистский обяснениймым пуэн огытыл. ВКП(б) историйын краткий курсшо нине учебник-шамыч деч пеш кугун ойртемалт шога. Тудо большевистский партийын эртыме корныжлан научный освещенийым пуа. Краткий курс партий историйым излагатла велӧ огыл, но тунамак тудо историйлан марксистский, научный об'яснениймым пуа, большевистский партийын шуко ий дене погымо опытшым теоретический обобщатла. Ленинын чыла тӱрлӧ тушман-шамычым сеҥымыжым келгын ончыкта.

Краткий курс учебник гыч пеш раш коеш: кузе Ленин болшевизмын идейный оружийжым таптен, кузе Ленин тиде оружий дене пашазе классын тушманже-шамычым сеҥен, кузе большевистский партийын идеологический, организационный да тактический основыжо ышталтын.

Мемнан элын самырык тукымжо революций деч ончычсо Российын каргыме илышыжым ужын огыл. Самырык тукымын революционный кучедалмаште участвоватлыме опытшо уке. Шуко комсомолец-шамычын сознательный илышышт сталинский пятилетке-шамыч ийлаште гына тўҥалын. Санденак мемнан молодежь большевистский воспитанийыште революционный шуаралтмаште пеш нуждатла. Большевистский партийын погымо революционный опытшо дене обладеватлалташ гына мемнан молодежь старший поколенийлан достойный вашталтыш лийын кертеш.

Тиде идейный богатствым кажне самырык еҥын сознанийышкыже шукташ— тыгай комсомольский организаций-шамычын почетный задачышт. Кажне комсомолецлан, кажне самырык еҥлан ВКП(б) историйын краткий курсшым келгын тунемашке пижшаш кӱлеш. Молодежын партий историйым тунемаш желанийже пеш кугу улмым нигунамат мондыман огыл. Комсомольский организаций - шамыч тиде желанийым шотыш налашышт да молодежь дене партий историй тунеммашым организоватлаш сай пропагандистым ойырышаш улыт. Пропагандист-шамыч ВКП(б) историйын краткий курсшым содержательне, интересне умландарашышт кӱлеш.

Отличне тунемшаш верч соревноватлымаште ончык лекше школлан пуаш Ленинско-Сталинский комсомолын XX идалыкше лӱмеш Йошкар знамям учредитлыме нерген

ВЛКСМ Маробком бюрон 1938 ий 11 сентябрьыште лукмо решенийже

1. Отличне тунемшаш да образцовый дисциплине верч соревноватлымаште тунемме ий мучашеш эн сай результатым шупо школлан пуаш Ленинско-Сталинский комсомолын XX идалыкше лӱмеш Йошкар знамям учредитлаш.

2. Тиде решенийым ВЛКСМ райком бюрон заседанийлаштыже да школласе первичный комсомольский организацийлаште лончылаш, знамя верч кучедалмашке чыла комсомолец-шамычым, тыгеже ден школ пашаеҥ-шамычым мобилизоватлаш ВЛКСМ райком-шамычлан кушташ.

3. Соревнованийын арбиторжылан „Рвезе Коммунист" ден „Ямде лий" газет - шамычым утвердитлаш.

ВЛКСМ Обком секретарь— В. ВИНОКУРОВ.

СОВЕТ УШЕМЫЩТЕ

Шукерте огыл Московский военный округ часть-шамычын шыже тактический ученийышт эртен. **Снимкыште** (шола гыч пурлашке): Оборонно Калык Комиссар Совет Ушем Маршал К. Е. Ворошилов, комдив Соколовский, Московский военный округын командующийже Совет Ушем Маршал С. М. Буденный йолташ МВО часть-шамычын учений карт-шамычым ончат.

СССР Совнарком ден ВКП(б) ЦК-ште

Кокымшо очередь Л. М. Каганович лӱмеш Московский Метрополитенын Горьковский радиус строительствыжым пытарыме нерген

СССР Совнарком ден ВКП(б) ЦК кокымшо очередь Л. М. Каганович лӱмеш Московский Метрополитенын Горьковский радиусшым приниматлыме шотышто правительственный комиссийын актшым пеҥгыдемденыт да Л. М. Каганович лӱмеш Московский Метрополитенын Горьковский радиусшытыжо поезд-шамыч кошташым 1938 ий 11 сентябрь гыч почаш пунчалыныт.

СССР Совнарком ден ВКП(б) ЦК 9,6 километр кутышан, 6 станциян Горьковский радиус сооруженийым сайын шуктымо манын палемденыт. Строительствын фактический стоимостьшо—509 миллион теҥге—сметный стоимость деч 3,6 процентлан шулдырак.

Горьковский радиус сооружений дене Метрополитенын 14,9 километр двойной корнан, 9 станциян кокымшо очередь строительствыже пытаралтын.

Тоннельный сооружений качествыже шотышто, оборудований, станций-шамычын архитектурный оформленийышт шотышто да эксплоатационный показатель-шамыч шотышто кокымшо очередь линий Московский Метрополитеным умбакыже саемдымаш лийын шога. Метрополитенын кокымшо очередь строительствыже технически совершенный способ дене шукталтын. Метростройын коллективше механизированный тоннельстроенийын кӱкшӧ техникшым овладетлен да ыштен.

Метрополитенын кокымшо очередьшым сооружатлыме годым паша производствын ятыр специальный технический способшым да кумда механизацийым кучылтмылан лийын, СССР Совнарком ден ВКП(б) ЦК, Метростройын опытшым Ушемысе моло строительствылаште кучылтше манын, Метрополитенын кокымшо очередь строительствыже нерген технический отчетым Наркомтяжпромлан издатлаш кӱлешлан шотленыт.

СССР Совнарком ден ВКП(б) ЦК Метростройын пашажым одобритленыт да Московский Метрополитен кокымшо очередым строитель-шамыч коллектившылан благодарностьым увертареныт.

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММЕ-ШАМЫЧ

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ САМЫРЫК ЛЕТЧИКЫН ПОДВИГШЕ

Республиканский самырык летчикын Эбро фронтышто отважный действийже нерген Эспанья агентстве тыге увертара: 18 ияш республиканский летчик пытартыш жапыште лийше боййшто тушманын 16 самолетшым волтен шуэн. Тудын утларак отличатлалтме пытартыш воздушный бой тыгай обстоятельстве дене эртен. Шуко фашистский самолет шамыч республиканский войскан расположений ливийжым лўйкаленыт. Республиканский истребительын кояш тӱҥалмыже годым нуно шылаш тӧченыт. Фашистский самолет - шамычын отступленийыш кояшышт республиканский летчик-шамыч корным пӱчкыныт да бойым приниматлаш заставитленыт. Бой жапыште кум итальянский „Фиат" самолетым волтен шумо Вес кок „Фиат" самолет-шамыч республиканский самырык летчикын виктарыме самолет дене кучедалаш тӱҥалын. Бой жапыште итальянский самолетын поктылмышт дене тудо кӱ семын ӱлыкӧ волаш тӱҥалын. Тидын дене пырля юный летчик пеш вашке кагыр линийым ыштен, писын тушман могырышкыла вончен да пулеметный тул дене пытартыш самолетымат волтен шуэн. Тид деч вара молный семын писын вес „Фиат" самолет деке каен да тудымат тыгак волтен шуэн.

Фашист-шамыч у авиационный бомбым кучылтыт

Американский печатьын увертарымыже почеш, фашистский Германийыште у тип авиационный бомбым освоитлыме. Тиде бомбо аллюминий деч утларак куштылго да утларак прочный материал дене ыштыме. Бомбо кӧргыш вишкыде воздухым оптымо да тудын шалатышашлык вийже моткоч кугу. Тыгай бомбо - шамычым германский авиаций тений мартыште Барселона ӱмбак июж гыч налетым ыштыме годым кучылтыныт.

158

КОМСОМОЛЬСКИЙ ИЛЫШ

„Шытыше" колхозысо комсомольский организаций обком пленумын решенийжым кузе шукта

ВЛКСМ Маробком IV-ше пленумын комсомолец-шамыч коклаште политический учебым саемдыме нерген решенийжым „Шытыше" колхоз пеленсе комсомольский организацийыште (Йошкар-Ола район) 9 августышто лончылымо. Погынымаште 15 комсомолец да несоюзный молодежь кокла гыч 4 еҥ участвоватлен.

Доклад почеш прений-ыште выступатлыше-шамыч комсомольский комитет секретарь Бабковым чот критиковатленыт. Тиде организацийыште 1938 ийлан улыжат 2 политзанятий гына лийын. Комсомольский организаций утларакше ӱдрамаш молодежь коклаште массово-воспитательный пашам начар ыштен. Райкомол гыч номогай полыш лийын огыл. Погынымаш Бабков йолташым секретарь обязанность гыч коранген да секретарьлан активный комсомолец Шимаев йолташым сайлен.

Погынымаште комсомолец-шамыч политический учебым саемдашлан конкретный решенийым луктыныт: партий историй ден текущий политик кружокым организоватлаш пунчалыныт, кружоклаште слушатель составым, политзанятий кечым утвердитленыт да занятий эртараш помещенийым пеҥгыдеменыт. Партий историй дене пропагандист П. И. Иванов да текущий политик дене М. Шимаев йолташ-шамыч квалификационный комиссийым эртеныт да райкомол бюро нуным пропагандистлан утвердитлен.

ВЛКСМ Обкомын решенийжым лончылымо деч вара „Шытыше" колхозысо комсомольский организацийын ятыр пашам ыштыме. Политзанятий расписаний почеш эртаралтеш, тушко слушатель-шамыч чыланат коштыт. Пропагандист Шимаевын кружокыштыжо занятий веселан эрта.

Туге гынат, тиде комсомольский организацийыште ситыдымаш-шамычат але шуко уло. Ерундалова ик политзанятийым „пашаш кайме" причин дене коден. Комсомолец-шамыч Рыбаков Андрей, Бабков Иван, И. Рыбаков, молат политзанятийыш ямдылалтде коштыт. Нуно конспектым огыт ыште. Пропагандист Шимаев шкежат пытартыш политзанятийыш конспект деч посна толын.

Комсомольский комитет секретарьлан Шимаев йолташ первой ышта. Садлан райком могыр гыч кугу полыш кӱлеш.

Каласаш кӱлеш, „Шытыше" колхозышто несоюзный молодежь шуко уло. Но нунын кокла гыч политучебыш 6 еҥым гына шупшмо.

ВЛКСМ Обкомын решенийжым тӱрыс шуктышаш верч кучедалаш—теве комсомольский организацийын кызытсе пашаже.

Мих. Смирнов.

Комсомол лӱмым паша дене сулем

Трактор дене пашам честне, сайын, производственне планым утыж дене темен шогымемлан да горючийым аралымылан мыйым Ленинско-Сталинский комсомол юбилей вашеш организоватлыме „Рвезе Коммунист" пеленсе „Почет оҥаш" пуртымо. Тиде мыйым пеш куандарыш, пашам эше сайын ышташ желанием лекте.

Шке тракторемым мый пеш раш шинчем. Садлан кеч могай пашаш кайме деч ончыч тракторым сайын тергем, иктаж могай ситыдымаш уло гын, тунамак тӧрлатем. Садлан пашаште нимогай простоят ыш лий. А тидыже паша нормо темаш пеш кугун полша. Тений ик сменыште 4,50 гектар олмеш кокла шот дене эреак 6,50 гектарым курал шогенам. Тидын дене пырля кажне сменыште 12 кг. горючийым аныкленам. Тыге уло сезон мучко СТЗ трактор дене 240 гектарым куралынам.

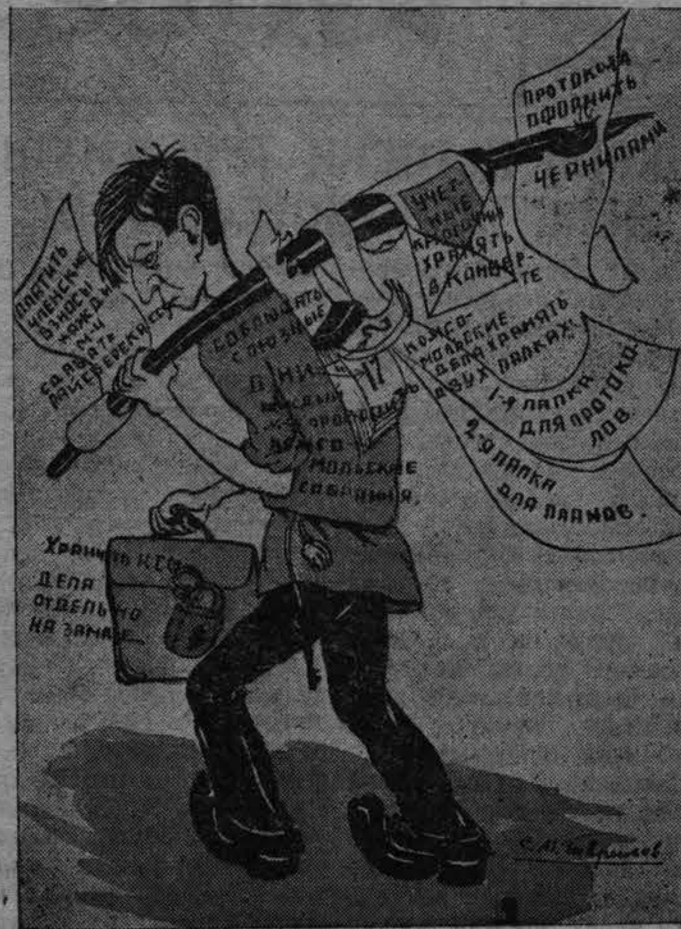
Ончыкыжо пашам эше сайын ышташ тӱҥалам. Ленинско-Сталинский комсомол лӱмым паша дене сулем.

Кужэҥер МТС-ын трактористка стахановкаже—
БЕЛАВИНА А. Е.

Тунемдымым туныктена

„Пеледыш" колхозышто (Пектубай район) 1937-38 ийыште 5 тунемдымым туныктен лукна. Тений але 7 еҥ туныктен лукшаш кодын. Вашке колхозышто чыланат тунемше лийыт.

Комсомолец Дубников К.

ВЛКСМ-ын 20-шо идалыкше лӱмеш „15 лет Октября" колхозысо первичный комсомольский организацийын „обязательствыже" (Косолоп р-н). Тыгай йӧрдымӧ обязательствым ВЛКСМ райком бюро член Архипов йолташ налыктен.

ЙОДМЫШТЫМ ШУКТЫМАН

„Ушнымаш" колхоз пеленсе комсомольский организаций (Марий-Турек район) политико воспитательный пашам начар ыштен. Политзанятий июнь тылзе деч вара ик гана лийын огыл. Несоюзный молодежь коклаште пашам ыштымашыт уке, санденак май деч вара 3 еҥым гына комсомол радамыш пуртымо. Тиде ситыдымаш-шамычым тӧрлаташ комсорг Капитонов (тудак пропагандист) пижын огыл.

Шукерте огыл лийше комсомольский собранийыште нине ситыдымаш-шамычым тӧрлатышаш нерген ятыр комсомолец-шамыч выступатлышт да политический учебым саемдаш требытлышт. Комсомолец-шамычын йодмыштым шуктыман.

Георгиевский М.

Французский пашазе-шымыч реакцийлан отпорым пуат

1936 ийыште шошым французский парламентыш сайлыме годым калык фронтын партийже сеҥен. Францийысе шемер-шамыч тиде сеҥымаш дене пайдаланен, шкеныштын положенийыштым ик мыняр саемденыт.

Пашазе ден служащий-шамыч отпуск жаплан предприятий оза-шамыч могырым окса тӱлымашым кучедал налыныт. Паша условий предприятийлаште да учреждениялаште предприятий оза да профсоюз коклаште ыштыме коллективный договор-шамыч дене определитлалташ тӱҥалын. Паша жап закон почеш арнялан 40 шагат дене ограничиватлалтын, а тидыже безработицым сократитлен. Кресаньык-шамычлан киндылан акым кӱзыктымӧ деч Зерновой бюром ыштыме лийын.

Шолдра капиталист, фашистский реакционер калык фронт да тудын ыштыме пашаже ваштареш виян кучедал шогеныт.

Капиталист-шамыч граница вес велыш шкеныштын оксаштым шупшыкташ тӱҥалыныт, производствышто расстройствым ышташ, коллективный договорым кӱрлашлан тӱрлын тыршеныт. Капиталист кашакын саботажышт францийын государственный интересыжлан да тудын обороно интересыжлан кугу эҥгекым конда.

Германий ден Италийлан служитлыше французский фашист кашак испанский генерал Франкон примерже почеш французский калык ваштареш граждански сарым тӱҥалаш шолып ямдылалтыт. Ик мыняр тылзе ончыч французский власть-шамыч „кагуляр-шамыч" лӱман тайный фашистский заговорым тӱжваке луктыныт, тиде заговорын участникше-шамыч германский да итальянский оружий дене шуко снабжатлалтыныт.

Францийыште реакцийын калык фронт ваштареш шогымыжо калык фронтын поддержкылан энергтыше ятыр правительствым отставкыш луктыныт.

Францийыште шемер калыкын кумда массыже реакцийын осалланымыжлан пеҥгыде отпорым пуэн кертше калык фронтын подлинный правительствыжым образоватлаш требытлен. Шемер-шамыч правительствыште коммунистический партийын представительже-шамычлан верым пуаш требытленыт. Туге гынат, калык фронтын правительствыштым ыштыме огыл.

Францийыште Леон Блюмын отставкыже деч вара властьышке Даладьен правительствыже толын. Тиде правительствыште калык фронтыш пурышо кок партийлан—1) радикал-социалист-шамыч партийлан, 2) социалистический ден республиканский союзлан, адак калык фронтыш пурыдымо южо группын представительже-шамычлан верым пумо.

Даладьен правительствыже 5 тылзе коклаште французский общественностьлан калык фронтын программыж дечын эре кораҥ шогымыжым раш ончыктыш. Калык фронтын программыже шолдыра капиталист-шамычлан налогым пуаш требыта, а Даладьен правительствыже налогым шемер-шамычлан кугемден. Французский оксан—франкын (ик франк—15 ыр.) акше волен. Тидын дене кочкышлан да моло пеш кӱлешан сату-шамычлан ак шергештын. Правительственный орган-шамыч „кагуляр-шамыч" фашистский заговорын участникше-шамычым тюрьма гыч луктыт. Тиде заговорын 96 арестоватлыме участникше-шамыч кокла гыч 50 еҥжым тюрьма гыч утарыме, нинын коклаште шукышт зоговорын видный организаторжо-шамыч улыт.

Фашистский бандит кашак вуйыштым нӧлталыныт. Германский ден итальянский фашизмын агентышт кызыт Францийыште пытартыш ийласе деч утларак кугу наглость дене действоватлат.

Даладьен правительствыже шкенжын внешний политикыштыже Английлан подражатлаш тӧча. Французский правительстве Английн семынак коллективный безопастностьым аралымаш деч эре утларак веле кораҥеш. Французский шемер-шамычын ваштареш лийме ӱмбачак Даладьен правительствыже республиканский Испанийын границажым петырен. Французский правительстве Англий дене пырля германский фашист кашакын наглый требованийыштым принимайтлыктышашлан Чехословакийым иша. Пытартыш кечылаште Даладьен правительствыже шолдыра капиталист шамыч дене келшен, французский пашазе-шамычын законый правашт ӱмбак покушенийым ыштен. Заводчик ден фабрикант-шамычлан 40 шагатан паша арням пудырташ лийме нерген декретым луктын.

Пашазе-шамычын 40 шагатан паша арняштым пудыртымаш французский пашазе массе коклаште кугу шыдешкымашым луктын. Коммунистический партий, профсоюз-шамыч да моло пашазе организаций-шамыч 40 шагатан паша арням аралаш пролетариатым ӱжыныт. Пӱтынь эл мучко правительствын пашазе законодательствым пудыртымыжо ваштареш шуко тӱжеман демонстраций ден митинг-шамыч лиедат. Францийысе пашазе класс ден шемер-шамыч реакцийлан чыла тушманланымыжым шалаташ кугу виян улыт.

И. Борисов.

ЙОШКАР АРМИЙЫШТЕ СЛУЖИТЛАШ—КУГУ ПИАЛ

Мыйын куанымашем

Йошкар-Ола район, 8-ше март лӱмеш колхозын рвезе стахановецше призывник Молчанов М. Е. йолташ призывлан сай ямдылалтын толын. Призывной подготовкым эртен. Тушто тудо 3 оборонный значоклан нормым сдатлен.

Молчанов йолташ колхозышто стахановецлан шотлалтеш. Уборко жапыште тудо тӱредме машина дене пашам ыштен да 100 утла трудоденьым ыштен налын. Чылаже тудо тений 270 трудоденьым ыштен.

3 сентябрьыште Молчанов призывым эртыш. Призывной комиссий тудым НКВД войскаш налын. Садлан Молчанов йолташ пеш куанен.

— Йошкар Армийыште служитлаш пиал,—манеш тудо. Смирнов.

Полковой школыш каем

Призывной комиссий мыйым полковой школыш колташ ыштыш. Йошкар Армийыште мый командирлан тунемаш тӱҥалам. Ожно кугыжан Российыште шемер калыкын эргыжт военный школышто тунем кертын огытыл. Тушто пашазе ден кресаньыкым эксплоатироватлен илыше-шамычын эргышт гына тунемын.

Мемнан пеледше социалистический элыште молодежлан кумда корно почылтын.

Мый 1918 ийыште шочынам. Мыйым комсомол воспитатла да кушта. Призывыш мый политически сай ямдылалтын толым. 3 оборонный значоклан нормым сдатленам. Кызыт мыйым полковой школыш нальыч. Мый тидлан пеш куаненам да призывемым Ленинско-Сталинский комсомолын 20 ий темме юбилейжылан пӧлеклем.

Суслонгер станцийын призывник-комсомолецше—
Николаев В. Н.

Армийыш налмылан куаненыт

7-ше сентябрьыште У-Тор'ял социкультур пӧртыш 1917—18 ийлаште шочшо призывник-шамыч погыненыт. Призывник-шамычым призывной пунктат сайын вашлие. Оркестр куанымурым шокта.

Вашке икте почеш весе призывной комиссийым эртен, шыргыж лектыт. Теве „Куп-сола" колхозын бригадирже Малинин Василий лекте:

— Шонымем шуо. Изам армийыш каймыж годым мый тудым алмаштен бригадирлан шогальым, а ынде мый тудым алмашташ армийыш каем,—ойла тудо.

— Мыйым артиллерийыш нальыч,—манеш „У корно" колхоз член Казанцев А. Б. Данилов.

Изам алмашташ

Тиде почеламутем 1917-18 ийлаште шочшо рвезе-шамычын мемнан йӧратыме Йошкар Армийыш куанен каймышт лӱмеш пӧлеклем.

Шарнем мый сентябрьын пеш умыр ик касым:
Лач кок ий эрталын каяле тудлан.
Кузе мый рысак дене Павыл изайым
Олашке тунам ужатен миенам.

Лышташым почкалше йорга куэрла
Чӱчкалын кодале тугак веселан.
Гармонь ден ший онгыр йонгалтын пырля
Сӧрале мур дене вӱчкалыч нурлам.

Ончалым ялемым, пасум коллективын,
Изамже, шарнет дыр тыге ойлымем:
„Чудесный пеледше элемын границым
Куан ден саклаш мый кок ий гыч мием!"

Шарнем пешак рашын, эртен кок кеҥеж,
Пашаште мыят вет виян кушкынам.
Таҥем гай вӱчкалын вачемым мардеж
Комбайн ӱмбачын ойлалын мылам:

„Герой гай улмет ден пашаште от ӧр,
Почетный оҥаште йолга раш лӱмет!
Улат тые кызыт мастар комбайнер,
А шыжым чекист тый—винтовкым кучет!"

Лач призыв кастене моткоч йывырталын
Чылан ончышна ме „Чапаев" кином.
Эрлаже тыгаяк чапаевец-влакым
Уна семын йӧршын вучалын прием.

Мый первой приемныйыш ошкылым вик,
Шинчат врач-шамыч мемнам вучалтен.
Йыр-ваш комнатлаште уке нимо йӱк,
Кыра оҥыштемже шӱмем куанен.

„Тый первой армеец—таза капкылан,
Ават тыйым сайын ончалын куштен,
Лият пограничник, тый штык тушманлан",—
Чолга комиссарже вӱчкалтыш вачем.

Тугак йыр сӧрале йорга куэрла,
Тугак раш йонгалтын гармонь йӱк шарла.
Каем мые армийыш, кодат тый, Тарля,
Айда ужаталын вокзалыш пырля!

Кузе куаналын рвезе шӱмем,
Каем мые армийыш моткоч йывыртен!
Каем мые таче изам алмашташ,
Герой, пограничник элемын лияш!

ВАСЯ РОЖКИН.

Йошкар-Ола. Сентябрь 1938 ий.

РККА частьлаште боевой подготовко годым. Союзфото.

Комсомолец Шимаевым НКВД войскаш налыныт

Шимаев Микал 1918 ийыште шочын. Тудо „Шытыше" колхозышто (Йошкар-Ола район) активистлан шотлалтеш. РСФСР ден Марийский АССР Верховный Советыш сайлыме кампаний годым Шимаев йолташ агитаторлан пашам ыштен. Шке пашажым сай шуктен шогымыжлан ВЛКСМ Йошкар-Ола райком тудым шке колхоз пеленсе комсомолец ден несоюзный молодежь коклаште текущий политик дене политучебым эртараш пропагандистлан выдвигатлен.

Шимаев йолташын вуйлатымыж дене физкультурный организацийыште 5 еҥ ГСО значоклан, 4 еҥ—ВС, 14 еҥ—ПВХО, 2 еҥ—ГТО значоклан нормым сдатленыт. Шимаев йолташ шкеже 4 оборонный значоклан нормым сдатлен.

3 сентябрьыште призывной комиссий тудым НКВД частьыш налаш ыштен. НКВД частьыш верештмылан Шимаев йолташ пеш куанен. М. Тимофеевич.

НАЛМЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВЕМ УТЫЖ ДЕНЕ ТЕМЕМ

1936 ийыште ФЗУ школым тунем пытарымек, Маркожтрестыш паша ыштащ пурышым. Тыште мланем утильцехыште пашам пушт. Цехыште пашам сайын пален налмек, 1936-37 ийлаште производственный планым 130—170 процентлан темаш тӱҥальым.

1938 ийыште мыйым комсомол радамыш приниматлыш да стахановский пашалан тунемме курсыш тунемаш колтышт. Тиде курсышто шуко кӱлешым, стахановец-шамычын паша методшым пален нальым. Курс деч вара мый трудын производительностьшым адак кӱзыктышым. Ончычын кӱзым шумаш посна еҥ-шамыч улыт ыле гынат, нуно тиде пашам огыт шукто ыле. Садлан пашашке тыге простой лиеден. Кызыт тыге огыл. Ынде мый кӱзым ончылгочак шке шумем ямдылем. Пашашке гудок деч ончыч толам. Гудок лиймек пашашке шогалам. 1936-1937 ийлаште цехыште материалым сортироватлыде пуат ыле. Южгынам пуэден шуктыдымашат лиеден.

1938 ийыште тиде ситыдымашым йӧршеш пытарышна. Материалым цехышке шке жапыштыже сортироватлен пуаш тӱҥальыч. Тиде прозводственный планым утыж дене темаш пеш сай йӧн лие.

Стахановский пашалан тунемме курс гыч толмеке пашам эше чот, кугу инициативе дене ышташ пижым. Ленинско-Сталинский комсомолын XX идалык вашеш планым 200 процентлан темаш мутым пуэнам ыле. Тиде мутым шуктен шогем. Паша нормым 200 процент олмеш 225 процентыш шуктем. Туге гынат, тиде сеҥымашем ом шогал. Нормым 300 процент деч шагал огыл темаш тӱҥалаш уловием дене пижам. Тидым мый шуктем.

В. Капустин.

Пашам вож гычак саемдыман

„13 лет октября" колхоз пеленсе комсомольский организацийыште (Морко район) паша путырак начар ышталтеш. Комсорг Иванов В. комсомольский организацийым ок вуйлате. Комсомольский погынымаш пеш шуэн эртаралтеш. Комсомолец-шамыч членский взносым огыт тулӧ.

Политзанятий ок эртаралт. ВЛКСМ Обком IV пленумын решенийжым лончылымо огыл. Комсомолец-шамыч комсомолын юбилейжылан алят ямдылалташ тӱҥалын огытыл.

Морко райкомоллан тиде организацийын пашажым саемдаш полшыман.

Потапов М.

ОБОРОННЫЙ ПАШАМ САЕМДАШ КӰЛЕШ

Осоавиахим организацийшамычын пеҥгыдемдымаш да нунылан полшымаш кажне комсомольский организацийын долгшо лийын шога. ВЛКСМ-ын X-шо с'ездыштыже отчетный докладыште Косарев йолташ „коммунизмын торжествожо верч серьезно кучедалаш шонена гын, военный науко деч посна, сеҥаш тунемме деч посна ме тидым шуктен огына керт", манын каласен.

Тиде указанийым Морко районысо комсомольский организаций йӧршеш монден. Терген налмек, 23 осоавиахим организацийыште 257 комсомолец-шамыч коклаш гыч улыжат 95 еҥ гына ОСО членлан шогат.

Районышто але мартенат 1937 ий сентябрьыште осоавиахим орган-шамычын выбор результатшым практический паша дене пеҥгыдемдыме огыл. Осоавиахим организаций да член-шамыч шаланен пытеныт. Осоавиахим член-шамычым огыт учитывайте. Боевой подготовко дене начальник Соколов 1938 ий II кварталлан статистический отчетым очковтирательски ыштен, а Центральный Осоавиахим совет тудлан нимогай мерым ок ыште.

Первичный осоавиахим организацийлаште погынымаш кунам ик гана веле лиеда. 1937-38 ийыште 23 организацийыште 153 погынымаш лийшаш улмаш гын, 28 погынымаш гына эртаралтын. Тыгак Осоавиахим член-шамычым политический воспитатлымаш пашат ок ышталт. Погынымашлаште утларакше организационный во рос-шамыч веле ончалтыт. Мемнан родина, ка италистический эллысе политический географий, РККА устав тунеммашым да Йошкар Армий да тудын геройжо-шамыч нерген беседым район Осоавиахим совет йӧршын организоватлен огыл.

Ворошилов лӱм колхоз, райкомол да банк пеленсе организацийыште 1938 ийыште погынымаш ик ганат лийын огыл. Тергыме организаций кокла гыч 1937-38 ийыште членский взносым улыжат 22 еҥ гына тӱлен.

Массе коклаште паша ыштымаш пешак начар. ПВХО ден ВС значкист-шамычым ямдылымаш паша ышталтын огыл. Тиде пашашке боевой подготовко дене начальник Соколов безответственне ончен.

Район Осоавиахим советын президиумжо шке пашажым кызытак тӧрлаташ. Молодежь коклаште оборонно пашам виянгдымаште Морко райкомол ден тудын секретарьже Щербаков йолташлан конкретный мерым ыштыман.

П. Желонкин.

159

РОКК-ын пашаже шаланымашке шуын

РОКК—массовый общественный организаций. Тудын задачыже социалистический родинын санитарный обороноспособностьшым пеҥгыдемдаш. Но мемнан республикыште тиде паша ок ыштalт. РОКК-ын обком председательже Романова йолташ массово-оздоровительный пашам ок вуйлате.

Роҥго районышто РОКК райкомын членже гыч 2 еҥ гына, ревизионный комиссийыште 1 еҥ гына кодыныт. Тений РОКК райкомышто ик заседаний гына лийын. Районышто 31 первичный организаций уло, туштo 736 член шотлалтеш. Но РОКК организаций-шамыч шаланымашке шуыныт. Членский взносым ик еҥат тӱлен огыл. Красный крест организацийын председательже район РОКК комитет ок пеҥгыдемде. Тудо поручитлыме паша дек безответственно онча. Ӱдрамаш, тыгак колхозник-шамыч коклаште паша пеш начар ыштaлтеш. Район мучко улыжат ик парикмахерский веле. Тудыжымат парикмахер Киселев шке кӱсенжылан гына кучылтеш.

ГСО значкист - шамычым ямдылымаш, санитарный дружин, пост-шамыч формироватлымаш, лекций, беседе, тулеч молат ок эртаралт.

Комсомольский организаций полшен ок шого. РОКК-ын пашаже нерген отчетым ик ганат колыштмо огыл.

Роҥго районышто Красный крестын пашажым тӱҥ гычак саемдыман. Тыште утларакше РОКК обком ден райкомол кугун полшаш обязан улыт. **А. Н.**

Марбумкомбинатысе кыдалаш школын 2-шо номеран зданийже.

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ ОЛИМПИАДЕ ДА ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ВЫСТАВКЫЛАН ЯМДЫЛАЛТМЕ НЕРГЕН

Марийский АССР Совнаркомын решенийже почеш сентябрь-октябрь тылзылаште чыла районыштат художественный самодеятельность олимпиадым эртаралтеш. Олимпиадын задачыже: эн сай драматический, хоровой, плясовой, музыкальный да тугак посна исполнитель, баянист, декламатор, музыкант-шамычым выявитлаш да художественный самодеятельность пашам эше утларак саемдаш.

Тиде пашалан кызытак ямдылалташ пижман. Колхозлаште, предприятийлаште сай коллектив ден индивидуальный исполнитель-шамычым погыман.

Художественный олимпиадылан ямдылалтмашке партийне ден комсомольский организаций-шамыч, утларакше роно - шамыч большевистски пижшаш улыт.

Калык коклаште шотлен пытарыдыме музыкант, куштызо, йомакзе, самодеятельностын организатор-шамыч улыт. Тиде кугу источникым республиканский олимпиадыште ончыктыде кодаш огеш лий.

Самодеятельный художник-шамычлан „Ленин-Сталин калык изобразительный искусствышто“ теме дене Крупская лӱмеш Москва калык творчестве пӧртын организоватлыме выставкыштыже участвоватлаш почетный задаче. Выставкыште художник-шамыч шке произведенийыштышт марийский калыкын илышыжым коммунистический партий дек, Сталин йолташ дек йӧратымаш ден преданностьыштым раш ончыктышаш улыт.

Тиде выставкын тематикыже пеш кумда. Тудо пролетариатын героический кучедалме чыла корныжым ончыкта. Сӱретым пеш шуко тӱрлӧ теме дене ышташ лиеш, мутлан: „предвыборный погынымаште Сталин йолташым СССР Верховный Совет депутатыш выдвигатлат“, „Сталин йолташлан пиалан илыш пумыжлан тау“, „Колхозышто Ленинский уголок“, молат.

Шушаш выставкылан ямдылалтмаште искусство паша дене управлений тиде кечылаште „Ленин-Сталин“ теме дене самодеятельный художник-шамычлан 10 кечаш семинарым эртара.

Республиканский олимпиадылан да „Ленин-Сталин калык изобразительный искусствышто“ выставкылан ямдылалтмаште калык тушманын косаже-шамыч чараклаш тӱҥалыт. Садлан мланна бдительный лийман, нуным эреак разоблачитлен шогыман да художественный олимпиаде ден выставкым сайын ямдылалтын вашлийман.

Марийский АССР СНК пелен искусство паша дене управлений начальник—П. ВЯЗЬМИН.

Физкультурный пашам огыт акле

Роҥго районышто физкультурный паша йӧршеш огеш ыштaлт. Физкультур даспорт пашам виктарыше уполномоченный Акишевын пашажым нигеат терген огытыл. Садлан изиш ыштaлтше физкультурный пашажымат развалитлен веле. Акишевым паша гыч лукмо. Тудын олмеш Грязиным назначитлыме ыле, но тудат нимогай пашам огеш ыште. Чынжымак гын, туштo нимат огеш ыштaлт. Теве тудын шотлымыжо почеш 25 физкультурный организаций уло, нине организацийлаште 560 еҥ членлан шогат. Терген налмеке 13 организацийым да 189 физкультурникым веле кычал мумо. Нине организаций-шамычым иктат огеш вуйлате, молодежный массешке вийже дене гына пашам ышташ тӧча. А ӱдрамаш молодежь дене физкультурный паша пеш начарын ыштaлтеш. Теве тудын 180 еҥ гыч ӱдрамаш-шамыч 44 еҥ веле. Значкист-шамычым ямдылымаште Акишев дене Грязин йолташмыт интересоватлен огытыл. Июль тылзыште нимогай вид денат нормым сдатлыме огыл. Акишевын пашам ыштен толмыжым ни райисполком, ни ВКП(б) райком ден ВЛКСМ райком требытлен огытыл.

1938 ийлан физкультурный коллектив дене совещаний да погынымаш эрталтын огыл. Тиде факт-шамыч гыч тыге коеш: район кӧргыштӧ физкультурный пашам иктат огыт вуйлате. Эсогыл райисполкомат физкультур уполномоченный деч ик ганат отчетым колыштын огыл. Нуно физкультурный паша деч ӧрдыштӧ шогеныт.

А. Ласточкин.

АНТИРЕЛИГИОЗНЫЙ УЧЕБЫМ ОРГАНИЗОВАТЛЫШАШ ВЕРЧ

Антирелигиозный пропаганде ден агитаций пашам саемдыме шотышто антирелигиозный кадр - шамычым теоретически вооружатлымаш эн кӱлешан да решающий лийын шога.

Антирелигиозный пропагандым эреак саемден шогымо дене тиде пашашке ятыр у йолташ шамычым шупшмо. Ик Звениговский районышто гына антирелигиозный пашашке 154 еҥым шупшмо. Тиде пашаш толшо у йолташ-шамычлан антирелигиозный учебым организоватлаш кӱлеш. Курсовой мероприятийым кумдан шараш. СВБ (Союз воинствующих безбожников) организаций-шамычын чыла условийышт уло. 10 кечаш курс ден кружок-шамычлан программе, „Антирелигиозный учебник“ улыт. Курс антирелигиозный кадр-шамычым ямдылыме моло мероприятийым организоватлаш кызытак тӱҥалаш кӱлеш.

Кызыт СВБ организаций-шамычын пашаштышт ятыр ситыдымаш-шамыч улыт. Антирелигиозный курсым тунем пытарыше да агитатор-шамычым антирелигиозный пашаш ситышын огыт кучылт. Теве Йошкар-Ола СВБ горсовет ВКП(б) горком дене пырля тений апрельыште 10 кечаш антирелигиозный курсым эртарышт. Но курсым тунем пытарше 21 еҥ гыч пеш шагалже веле антирелигиозный пашам ыштат. Лӱмын организоватлыме курсла гыч ямдылыме антирелигиозный кадр-шамычым йоҥлыш кучылтмашым йӧршеш пытараш кӱлеш.

Кызыт мемнан республик мучко безбожник актив радамыш антирелигиозный группо-шамыч ешаралтыт. РСФСР Наркомпрос пелен организоватлалтше 7 тылзаш заочный антирелигиозный курсыш тунемаш пурашлан вунын деч ятыр йодмаш-шамыч пурат. Нине заочник-шамычлан консультационный пунктыш политический грамотный, антирелигиозный пропаганде ден агитаций пашам ышташ способный еҥ-шамычым колтылын, систематически полшен шогыман.

РСФСР Наркомпрос пеленсе антирелигиозный курсым комплектоватлымаште Йошкар-Ола СВБ райсовет ден роно агитационно-массовый пашам моштен шындымыште дене тиде район гыч курсыш 44 еҥым налме. Нунын кокла гыч шукышт комсомольский ийготан улыт. Козмодемьянский районыштат антирелигиозный курсым комплектоватлыме шотышто агитационно-массовый пашам начар огыл шындыме. Тыште комсомолец Радайкин йолташ пашам активне ышта.

Туге гынат, моло районлаште, мутлан Оршанке, Пектубай да Марий-Турек районлаште, СВБ организаций-шамыч ден роно вуйлатыше-шамыч антирелигиозный кадр-шамычым ямдылыме пашам йӧршеш огыт ыште. Нине ситыдымаш-шамычым вашке пытараш кӱлеш.

Шемер массе коклаште, утларакшым юмылан ӱшаныше-шамыч коклаште антирелигиозный пропаганде ден агитаций пашам саемдышашлан мемнан чот пижман.

Тиде кумда антирелигиозный пашаеҥ - шамычын антирелигиозный шинчымаш уровеньыштым нӧлтышашлан СВБ районный организаций-шамыч тӱрлӧ мероприятийым эртарышаш улыт. Тений шыжым ола ден районласе производственный да профсоюзный организаций-шамыч антирелигиозный пашаеҥ-шамычлан тӱрлӧ курс, конференций-шамычым эртараш тӱҥалыт. Тышан антирелигиозный пропаганде нерген вопросым обязательне шындыман.

Кажне СВБ первичный организаций пашам эреак ыштен шогышо да пропагандист-шамычым ямдылен шогышо кружок ден семинар-шамычым организоватлышаш улыт. СВБ первичный организаций тыгай кружокым предприятийлаште, колхозлаште але учреждениелаште организоватлен кертеш. Тыгай кружок-шамыч „Антирелигиозный учебник“ почеш, але низовой антирелигиозный кружоклаште лӱмын лукмо программе почеш пашам ышташышт кӱлеш.

Комсомольский организаций - шамычын задачышт тыгай: чыла комсомолец-шамычым активный антирелигиозный пашаеҥым ышташ да СВБ организаций-шамычлан эреак полшен шогаш.

Г. Г. Казанцев.

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—749. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.